

Dwudziesta trzecia Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Bukareszt (Rumunia), 26 lipca – 2 sierpnia 2026

Zadania turnieju indywidualnego

Zasady zapisywania rozwiązań zadań

Nie przepisuj zadań. Rozwiązuj każde zadanie na osobnej kartce (kartkach) papieru. Na każdej kartce należy napisać numer zadania, numer miejsca i nazwisko. Tylko w tym wypadku możemy gwarantować prawidłową identyfikację i ocenę Twojej pracy.

O ile nie wskazano inaczej, opisz wszystkie odkryte przez siebie w danych zadania reguły i prawidłowości. W przeciwnym wypadku Twoje rozwiązanie nie otrzyma kompletu punktów.

Zadanie nr 1 (20 punktów). Podane są słowa w jupiku środkowym, a także ich transkrypcje fonetyczne i tłumaczenia. Wszystkie one odpowiadają wymowie w dialekcie Zatoki Nortona (ZN):

qasgulek	['qaz.ɣu.ʒəkʰ]	<i>foka przegowana</i>
nanevpak	[na.'nəf.pakʰ]	<i>duże jezioro</i>
tep'liuq	['təp.ʒi.uqʰ]	<i>on przygotowuje fermentowane rybne głowy</i>
nav'pagtuq	['nav.pax.tuqʰ]	<i>naprawdę się złamało</i>
qamiq'vak	[qa.'miq.vakʰ]	<i>odmiana émy</i>
nat'rarkaq	['nat.ɣax.kaqʰ]	<i>materiał na podeszwy do skórzanych butów</i>
calugun	[ca.'ʒu.ɣun]	<i>skrobaczka do skór</i>
kaal'taaq	[ka.'aʒ.ta.aqʰ]	<i>karta do gry</i>
ullelluku	[u.'ʔəʔ.ʔu.ku]	<i>wywracając to na lewą stronę</i>
ilquineq	['iʔ.qu.'i:nəqʰ]	<i>czaszka</i>
kaltuuvvilaq	['kaʔ.tu.'u:fi.ʒaqʰ]	<i>ziemniak</i>
kayangurngalnguq	[ka.'ja:ɣuɤ.'ɲaʒ.ɲuqʰ]	<i>owalny przedmiot</i>
assikekeka	[a.'si:kə.'kək.ka]	<i>lubię go</i>
paluteqerru	[pa.'ʒu:tə.'qəɣ.ɣu]	<i>zamknij to, proszę</i>
iggiggiayuli	[i.'xi:xi.'a:ju.ʒi]	<i>puchacz wirginijski</i>
ilalkumalria	[i.'ʒaʔ.ku.'maʒ.ɣi.a]	<i>ofiara</i>
aepailgaku	[a.'pəp.pa.'iʒ.ɣa.ku]	<i>przed zapytaniem go</i>
yuarutlertangqertuq	[ju.'a:ɤutʰ.'ʔəɣ.taɲ.'qəɣ.tuqʰ]	<i>istnieje stara pieśń</i>
tutgarllugaq	['tutʰ.xax.'ʔu:ɣaqʰ]	<i>wnuk/wnuczka</i>
cuukvagtalek	[cu.'ukʰ.fax.'ta:ʒəkʰ]	<i>miejsce obfitujące w szczupaki</i>
cangatenrituten	[ca.'ɲa:tən.'ɣi:tu.tən]	<i>wszystko z tobą w porządku</i>
cungagcessvakartat	[cu.'ɲax.cəs.'fa:kaɣ.tatʰ]	<i>ależ są zieleni!</i>

Pośród powyższych form tylko ostatnie cztery wymawiane są inaczej w innym dialekcie tego samego języka: ogólnym jupiku środkowym (OJŚ). Poniżej znajdują się transkrypcje fonetyczne tych form w OJŚ:

tutgarrlugaq	['tut ^h . 'xax. ʈu. ɣaq ^h]	wnuk/wnuczka
cuukvagtalek	[cu. 'uk ^h . 'fax. ta. ɰək ^h]	miejsce obfitujące w szczupaki
cangatenrituten	[ca. 'ŋa: . 'tən. xi. 'tu: . tən]	wszystko z tobą w porządku
cungagcessvakartat	[cu. 'ŋax. 'cəs. fa. 'kax. tat ^h]	ależ są zieleni!

(a) Zapisz w jupiku środkowym:

1.	['mæʈ. qu. 'ɰəɰ. ɰi. 'ux. ta]	funkcjonariusz ds. przyrody dzikiej
2.	[qa. 'ja: . pix. 'ka: . ni]	jego przyszłe własne prawdziwe czółno
3.	[ta. 'ʈi: . ɣaq ^h]	hak używany w czóźnie
4.	['kəx. sa. 'iʈ. ku. taq ^h]	kaganiec dla psa
5.	['cup. ɣa. 'ʈax. tuq ^h]	nagle poczuł tęsknotę za domem

W przypadku form poprawnych tylko w jednym z dwóch dialektów (ZN lub OJŚ) zaznacz, z którego dialektu pochodzą.

(b) Zapisz transkrypcje fonetyczne poniższych form:

6.	aartartuq	jest z reguły ostrożny
7.	akekataki	au!
8.	negavgun	korzeń używany jako szczotka do kąpieli
9.	atasuak	letnie spodnie
10.	ner'ciquq	będzie jadł
11.	alikenritaqa	nie boję się tego
12.	neqlinrrarmek	z dopiero co pokrojonej ryby

W przypadku gdy wymowa jest różna w różnych dialektach, zapisz obie transkrypcje, wskazując przy każdej odpowiedni dialekt.

△ Jupik środkowy należy do rodziny eskimo-aleuckiej. Posługuje się nim około 10 000 osób na południowym zachodzie Alaski, w Stanach Zjednoczonych.

Znak [ː] oznacza długość samogłoski. Znak [.] rozdziela sylaby. Znak ['] zapisujemy przed sylabą/sylabami akcentowanymi.

[^h] oznacza przydech poprzedzającej spółgłoski.

[ə] = a w angielskim słowie *about*.

[c] ≈ ć.

[j] = j w słowie *jajko*.

[ʈ] = s wymawiane z językiem ułożonym jak do l; [ɰ] = dźwięczne [ʈ].

[ŋ] = n w słowie *gong*.

[q] = k, ale wymawiane w dalszej (tylnej) części jamy ustnej.

[x] = ch w *chleb*; [ɣ] = dźwięczne [x].

[χ] = [x], ale wymawiane w dalszej (tylnej) części jamy ustnej; [ɬ] = dźwięczne [χ].

—Lai Otsuka (konsultantka: Sally Samson)

Zadanie nr 2 (20 punktów). Podane są słowa i frazy w języku yéî dnye i ich tłumaczenia na język polski w przypadkowej kolejności:

1. kpêdê	A. czarny
2. kpêdêkpêdê	B. bieluteńki
3. kpaapî ntóó	C. orzech, który po uprażeniu robi się czarny
4. kpaapî tp:oo	D. mały statek
5. nkéli tp:oo	E. drzewo ma czerwone liście
6. tpile kpaapîkpaapî	F. coś białego
7. yi yâa taataa	G. pisklę kakadu białej

Podane są kolejne słowa i frazy w języku yéî dnye i ich tłumaczenia na język polski w przypadkowej kolejności:

8. chêêpî mbwii miyó	H. pszczoła
9. kinikini	I. kawałki żelaza
10. límî k:ii	J. Europejczyk, cudzoziemiec
11. mty:aamty:aa	K. tłusty, oleisty
12. mty:aa wee	L. owad
13. nkéli chêêpî pâa	M. dwa długie i cienkie kamienie
14. nkéli pi	N. szybko („jak błyskawica”)
15. tpile wee	O. patyk
16. yi mbwii	P. słodki

Poniżej podano jeszcze kilka słów i fraz w języku yéî dnye i ich tłumaczenia na język polski w przypadkowej kolejności:

17. kémi nt:uu	Q. napój alkoholowy
18. k:ii miyó	R. trup
19. nkéli mbwaa	S. gałka oczna
20. ngwolo nt:uu	T. zielony wąż
21. mbwaa	U. robak jelitowy
22. mwi pê	V. wysoki i chudy człowiek
23. tpile pê k:ii kîgha nt:uu k:ii	W. pnie drzew
24. pi mbwii	X. dwa bananowce
25. pi ntóó	Y. (niedojrzałe) mango
26. tpile pê yi kuu yâa k:ii	Z. woda
27. yi pâa	AA. żółty wąż

(a) Dopasuj prawidłowo odpowiedniki.

(b) Przetłumacz na język polski:

28. k:ii (to słowo ma dwa znaczenia; podaj oba)

29. kpaapî 30. kîgha 31. mty:aa 32. nkéli dnye 33. ngwolo 34. kémi kîgha nt:uu

(c) Przetłumacz na język yéłi dnye:

BB. *(jego) syn*

EE. *świeży, surowy*

HH. *wyspa Rossel*

CC. *zielony*

FF. *(niedojrzały) owoc*

DD. *tłuszcz*

GG. *czarny człowiek*

(d) Dopasuj następujące wyrazy języka yéłi dnye do poniższych fotografii, wiedząc, że *nté* $\approx$ *k:ii*.

35. *kpaapî tp:oo kpaapî tp:oo*

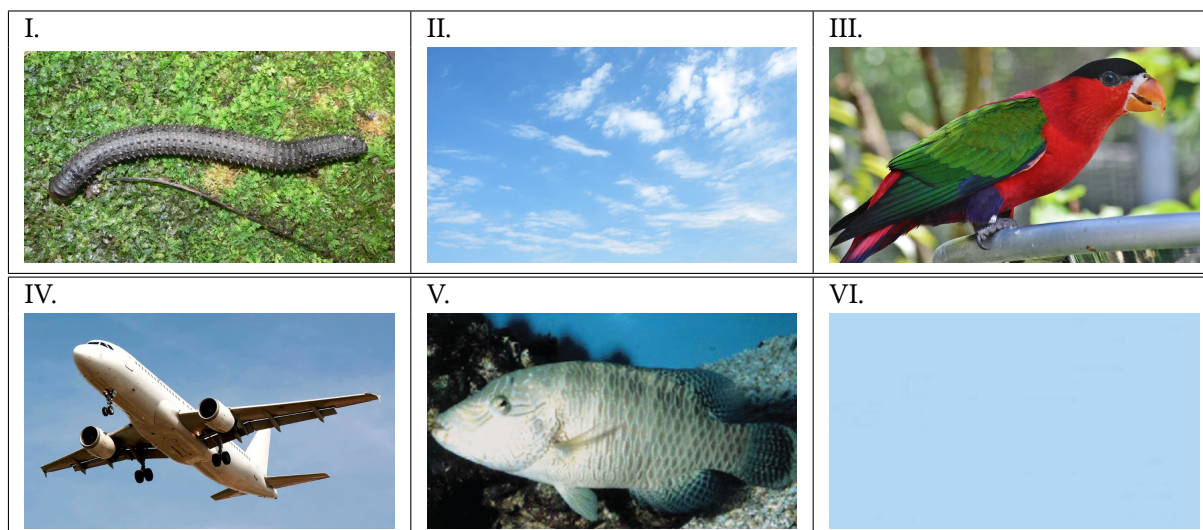
36. *mbóó*

37. *mbóó nté*

38. *mbóó p:uu nkéli*

39. *pê pê*

40. *taa*

(e) Wyjaśnij, jak wyrażane są kolory w języku yéłi dnye.

⚠ Poza odpowiedzią żadne wyjaśnienia nie są wymagane ani nie będą punktowane.

Język yéłi dnye nie jest obecnie przyporządkowany do żadnej znanej rodziny językowej; możliwe, że jest językiem izolowanym. Posługuje się nim około 5000 osób na wyspie Rossel, w południowo-wschodniej części Papui-Nowej Gwinei.

Kakadu biala to gatunek ptaka. Południowa część Papui-Nowej Gwinei historycznie należała do Wielkiej Brytanii, a następnie do Australii.

â, ê, î, é, ó są samogłoskami. Znak [ː] oznacza nosowość następnej samogłoski.

—Dan-Mircea Mirea

Zadanie nr 3 (20 punktów). Podane są zdania w języku iquito i ich tłumaczenia na język polski. Jeżeli jedno tłumaczenie na język polski odpowiada więcej niż jednemu zdaniu w języku iquito, podane zostały wszystkie możliwe zdania w języku iquito.

1. Ima paapaaja masiitiirii — *Ema sprzeda rybę.*
 2. nu=iina isikirii iiyii — *On(a) rozerwie tę linę.*
 3. $\left\{ \begin{array}{l} \text{ki=iita masiitiirii Jaime} \\ \text{ki=Jaime masiitiirii iita} \end{array} \right\}$ — *Sprzedam Jaimemu dom.*
 4. nu=naajuukura simiimi — *On(a) napisał(a) książkę.*
 5. ki=iina masiirii ikwani saawiri — *Kupię tę maczetę mężczyzny.*
 6. ki=iipi asuraaja sakiirii mira — *Przeżuję maniok tych dzieci.*
 7. Leo iipi siwiirarii ikwaniwiya — *Leo odwiedzi tych mężczyzn.*
 8. kia=Leo iita irikatajuurii — *Naprawisz dom Leona.*
 9. ki=simiitakura iimi simiimiya — *Przeczytałem/-am te książki.*
 10. nu=iimi irikatajuurii iiminaka — *On(a) naprawi te kajaki.*
 11. kia=kariiniikura miisaji kajinani — *Opiekowałeś/-aś się zwierzęciem kobiety.*
 12. ki=simiitakura iina simiimi paajuuyaana — *Przeczytałem/-am książkę tego nauczyciela.*
 13. $\left\{ \begin{array}{l} \text{nu=paapaaja miitiirii iina ikwani} \\ \text{nu=iina miitiirii ikwani paapaaja} \end{array} \right\}$ — *On(a) da temu mężczyźnie rybę.*
 14. ki=nikikura iipi kaajiya iitimira — *Widziałem/-am zwierzęta tych kobiet.*
 15. kia=iina simiimiya simiitarii maaya — *Przeczytasz książki tego dziecka.*
 16. $\left\{ \begin{array}{l} \text{kia=iina masiitiirii simiimi paajuuyaana} \\ \text{kia=paajuuyaana masiitiirii iina simiimi} \end{array} \right\}$ — *Sprzedasz nauczycielowi tę książkę.*
- (a) Przetłumacz poniższe zdania na język polski. Tam, gdzie to możliwe, podaj więcej niż jedno tłumaczenie. Upewnij się, że każde z tłumaczeń można jednoznacznie zinterpretować.
17. kia=iipi siwiirarii miisaji paajuuyaapi
 18. nu=nikikura Leo paapaaja
 19. ki=iina masiitiirii miisaji iimina
 20. ki=iipi kariiniirii iina mira ikwani
- (b) Przetłumacz poniższe zdania na język iquito. Tam, gdzie to możliwe, podaj więcej niż jedno tłumaczenie.
21. *Kupiłeś/-aś kajaki tych dzieci.*
 22. *Rozewiesz linę nauczyciela.*
 23. *Kupię dom tych kobiet.*
 24. *On(a) sprzeda Emie te książki.*
 25. *Naprawię ten kajak tych mężczyzn.*

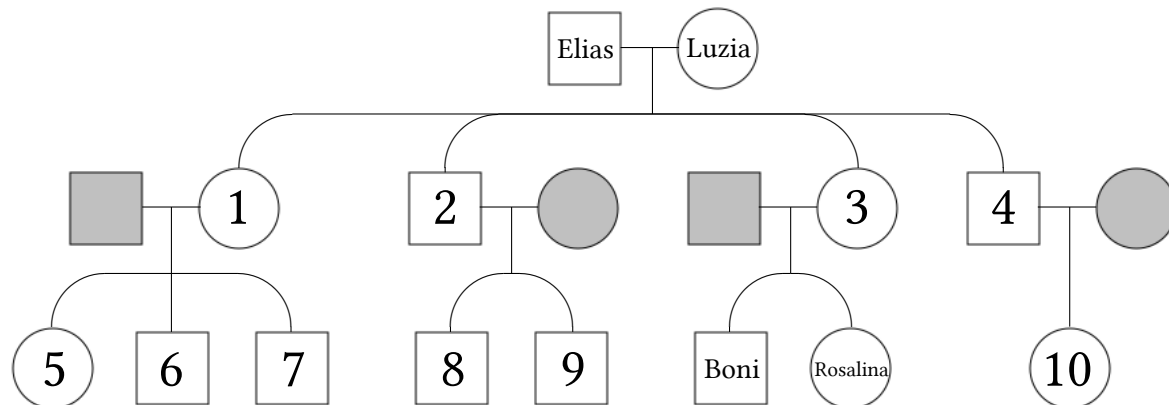
△ Język iquito należy do rodziny zaparo. Posługuje się nim mniej niż 100 osób w peruwiańskiej Amazonii.

i jest samogłoską. j = h w angielskim słowie *hello*. Znak $\square$ rozdziela dwie części słowa. Język iquito posiada tony, ale w tym zadaniu pominięto je dla uproszczenia.

Ema, Jaime i Leo to imiona.

—Eimear McKnight

Zadanie nr 4 (20 punktów). Podane jest drzewo genealogiczne rodziny mówiącej językiem sakurabiat. Każde rodzeństwo w drzewie przedstawiono od najstarszego do najmłodszego, patrząc od lewej do prawej.

□: mężczyzna ○: kobieta ┌: rodzeństwo —: małżeństwo |: potomstwo

Podane są imiona czworga członków rodziny: najstarsze małżeństwo (Elias i Luzia) i dwoje najstarszych (Boni i Rosalina) z najmłodszego pokolenia. Niektórzy inni członkowie rodziny zostali poniżej oznaczeni literami (A–J), a na drzewie genealogicznym za pomocą liczb (1–10), niekoniecznie w tej samej kolejności. Osoby oznaczone kolorem szarym nie pojawiają się w zadaniu.

Przyjrzyj się teraz kilku wyrażeniom, których ci ludzie mogą używać do opisywania swoich relacji pokrewieństwa. Po lewej stronie każdej z kolumn podano identyfikator osoby, a po prawej – wypowiedziane przez nią zdania. Na przykład G: **Elias abitop** oznacza, że G mówi „Elias to **abitop** = mój ...”.

Elias: A otak H otaup	B: Rosalina omăyikut A okoypet D otak E otaup I omăyikut	F: C _____(iv) E okip G âsi I okoypet	H: Elias abitop B oyke C omăyikut D _____(vi) E otaup
Luzia: B omăpit			
Boni: J okip			
Rosalina: A âsi			
A: Luzia âsi Rosalina omăpit B okwa D okwa tak E okwa taup F oykey măpit G oykey I _____(i)	C: I okoypet G âsi	G: Elias abitop Boni okupi măpit A okupi B _____(v) E okwa taup F omăpit I omăpit	I: F okwa G âsi
	D: Rosalina _____(ii) F okwa I okupi		J: B abitop F oyke I okoypet
	E: C okip D _____(iii) J oyke		

- Dopasuj liczby (1–10) do osób (A–J).
- U szereguj członków rodziny (5–10) według wieku (od najstarszego do najmłodszego).
- Uzupełnij luki (i–vi). Na każdą lukę przypada dokładnie jedna odpowiedź, ale odpowiedź może się składać z więcej niż jednego wyrazu.

⚠ Język sakurabiat należy do gałęzi tupari rodziny tupi. Posługuje się nim około 13 osób w amazońskim lesie deszczowym w Brazylii, blisko granicy z Boliwią.

u = y. Znak □ oznacza samogłoskę nosową. —Lai Otsuka (konsultantka: Ana Vilacy Galúcio)

Zadanie nr 5 (20 punktów). Podane są zdania w języku polskim i ich tłumaczenia na język komnzo:

1. Wczoraj ich spotkałem.	kayé thewafé
2. Tydzień temu mnie wołaliście.	nümä wobräknwath
3. Tydzień temu ich trzymaliśmy.	nümä efathwake
4. Tydzień temu was przytrzymaliśmy.	nümä thefafake
5. Teraz nas spotykacie.	zena nwagrwrth
6. Teraz was widzimy.	zena emarwe
7. Teraz ich wołam.	zena ebräknwé
8. Tydzień temu przyprowadzili was z powrotem.	nümä thäbrimath
9. Tydzień temu nas trzymaliście.	nümä nfathwath
10. Wczoraj przyprowadziliśmy ich z powrotem.	kayé thäbrime
11. Tydzień temu mnie zobaczyliście.	nümä zwemarath
12. Wczoraj nas zawołali.	kayé nznästh
13. Tydzień temu mnie zawołali.	nümä zwäsath
14. Tydzień temu ich spotykałem.	nümä ewagrwa

(a) Przetłumacz na język komnzo:

15. Wczoraj mnie przytrzymaliście.
16. Tydzień temu was zawołałem.
17. Teraz mnie trzymacie.
18. Tydzień temu nas spotkali.

(b) Przetłumacz na język polski na wszystkie możliwe sposoby:

19. **nümä nbrigwath**
20. **kayé thefafé**
21. **nümä emarwa**
22. **kayé nznäbrimth**

△ Język komnzo należy do rodziny jam. Posługuje się nim około 250 osób w wiosce Rouku na południu Papui-Nowej Gwinei.

ä, é, ü są samogłoskami; th jest spółgłoską.

—Wesko Milew (konsultant: Christian Döhler)

Redakcja: Samuel Ahmed, Ákos Blaskovics, Mihai-Alexandru Bratu, Aida Dawletowa, Iwan Derżanski (red. techn.), Hugh Dobbs, Ana Meta Dolinar, Shinjini Ghosh, Dmitrij Gierasimow, Ksenia Gilarowa, Stanisław Gurewicz, Angela Hou, David Hultman, Boris Iomdin, Taehun Lee, Bruno L’Astorina, Eimear McKnight, Dan-Mircea Mirea (red. odp.), Andriej Nikulin, Tung-Le Pan, Aleksejs Peguševs, Jan Petr, Aleksandr Piperski, Przemysław Podleśny, Maria Rubinsztejn, Daniel Rucki, Kazune Sato, Elysia Warner, Milena Wenewa.

Tekst polski: Przemysław Podleśny, Daniel Rucki.

Powodzenia!

Dwudziesta trzecia Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Bukareszt (Rumunia), 26 lipca – 2 sierpnia 2026

Arkusz odpowiedzi: **Zadanie nr 2**

(a)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.

(b) 28. k:ii –

- _____
- _____

29. kpaapî – _____

30. kîgha – _____

31. mty:aa – _____

32. nkéli dnye – _____

33. ngwolo – _____

34. kémi kîgha nt:uu – _____

(c) BB. *(jego) syn* – _____

CC. *zielony* – _____

DD. *tłuszcz* – _____

EE. *świeży, surowy* – _____

FF. *(niedojrzały) owoc* – _____

GG. *czarny człowiek* – _____

HH. *wyspa Rossel* – _____

(d)

35.	36.	37.	38.	39.	40.
-----	-----	-----	-----	-----	-----

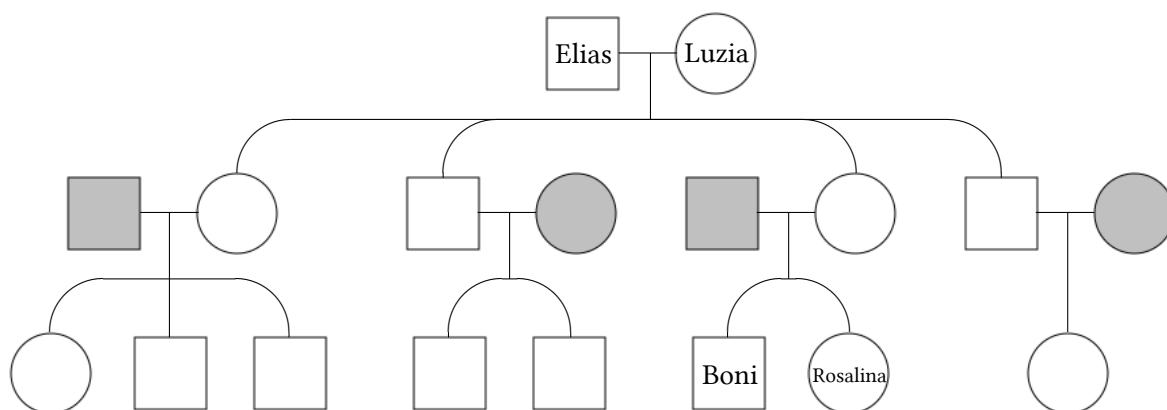
(e) Wyjaśnij, jak wyrażane są kolory w języku yéli dnye.

Dwudziesta trzecia Międzynarodowa Olimpiada Lingwistyczna

Bukareszt (Rumunia), 26 lipca – 2 sierpnia 2026

Arkusz odpowiedzi: **Zadanie nr 4**

(a)

(b) Boni > Rosalina > > > > > >

(c) (i) _____

(ii) _____

(iii) _____

(iv) _____

(v) _____

(vi) _____